

## Obserwacje *Isodontia mexicana* (DE SAUSSURE, 1867) (Hymenoptera: Sphecidae) na Dolnym Śląsku

### Observations of *Isodontia mexicana* (DE SAUSSURE, 1867) (Hymenoptera: Sphecidae) in Lower Silesia

Przemysław ŻURAWLEW<sup>1</sup>, Damian BUTRYM<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Projekt Orthoptera Polski, Żbiki 45, 63-304 Czermin, ORCID: 0000-0001-8043-7883, e-mail: grusleon@gmail.com

<sup>2</sup> ul. Rynek 24/1, 58-160 Świebodzice, butrym.damian@gmail.com

KEY WORDS: Hymenoptera, *Isodontia mexicana*, Lower Silesia, Wrocław, new records.

Rodzaj *Isodontia* liczy 62 gatunki, które zasiedlają Afrykę, Amerykę Południową, Amerykę Północną, Azję, Europę, Australię i Oceanię (PULAWSKI 2021). Pierwotny obszar występowania *Isodontia mexicana* obejmował Stany Zjednoczone, Meksyk i kraje Ameryki Środkowej. Gatunek ten buduje swoje gniazda w różnych wnękach, łodygach roślin czy szczelinach ścian budynków. Cechą charakterystyczną jest zatykanie otworów wlotowych do gniazd suchymi źdźbłami traw. Na swe ofiary wybiera liczne gatunki prostoskrzydłych (Orthoptera), szczególnie z rodzin Gryllidae i Tettigoniidae (BITSCH i in. 1997).

Po raz pierwszy gatunek ten został odnotowany w Europie we Francji w latach 60. XX wieku, gdzie został zawleczony, podobnie jak wcześniej na Hawaje. Kolejnymi krajami gdzie stwierdzono jego obecność były: Włochy, Hiszpania, Szwajcaria, Słowenia, Chorwacja, Niemcy, Węgry, Austria, Belgia, Iran, Serbia, Ukraina, Czechy, Słowacja, Holandia, Wielka Brytania, Grecja, Rosja, Bułgaria i Rumunia (SEMELBAUER 2015, NOTTON 2016, AMOLIN i in. 2018, POPA i POPESCU 2018, PULAWSKI 2021). W Polsce gatunek ten po raz pierwszy odnotowano w Krakowie w 2018 roku (OLSZEWSKI i in. w druku).

W 2020 roku odnotowano go na Dolnym Śląsku we Wrocławiu, na dwóch stanowiskach oddalonych od siebie o około 500 m:

- XS46 Wrocław, 16 VIII 2020, 1♀, zachodnia część Ogrodu Botanicznego, na kwiatkach mięty *Mentha* sp. i kopru *Anethum graveolens* (ryc.), leg. P. ŻURAWLEW, D. BUTRYM, det. et coll. P. ŻURAWLEW;



Ryc. *Isodontia mexicana* (DE SAUSSURE, 1867), Wrocław, Ogród Botaniczny, 16 VIII 2020 (fot. P. ŻURAWLEW).

Fig. *Isodontia mexicana* (DE SAUSSURE, 1867), Wrocław, Botanic Garden, 16 VIII 2020 (fot. P. ŻURAWLEW).

- XS46 Wrocław, ul. Mieszka I, 16 VIII 2020, 1♀, na hortensji bukietowej *Hydrangea paniculata*, leg., det. et coll. P. ŻURAWLEW.

Wymienione obserwacje świadczą o trwałym zasiedleniu naszego kraju przez ten gatunek. Zapewne tylko kwestią czasu jest odnalezienie nowych stanowisk, szczególnie w południowej Polsce.

Dziękujemy Jackowi WENDZONCE (Zbiory Przyrodnicze, UAM) za oznaczenie płci odłowionych okazów.

## PIŚMIENICTWO

- AMOLIN A.V., MARTYNOV V.V., NIKULINA T.V. 2018. *Isodontia mexicana* (DE SAUSSURE, 1867) (Hymenoptera: Sphecidae), a new invasive species of digger wasps in the fauna of Donbass. *Euroasian Entomological Journal*, **17** (5): 337-339.
- BITSCH J., BARBIER Y., GAYUBO S. F., SCHMIDT K., OHL M. 1997. Faune de France. France et régions limitrophes. 82. Hyménoptères Sphecidae d'Europe occidentale. Volume 2. Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris. 429 ss.
- NOTTON D.G. 2016. Grass-carrying wasp, *Isodontia mexicana* (DE SAUSSURE), genus and species new to Britain (Hymenoptera: Sphecidae). *British Journal of Entomology & Natural History*, **29** (4): 241-245.
- OLSZEWSKI P., WIŚNIEWSKI B., LJUBOMIROV T. 2021 (w druku): Current list of the Polish digger wasps (Hymenoptera: Spheciformes). *Spixiana*.
- POPA A.F., POPESCU I.E. 2018. First record in Romania of the genus *Isodontia* with *Isodontia mexicana* (Hymenoptera: Sphecidae). (s. 53) [W]: POPA L.O., ADAM C., CHIŞAMERA G., IORGU E., MURARIU D., POPA O.P. (red.): International Zoological Congress of "Grigore Antipa" Museum – Book of abstracts. "Grigore Antipa" National Museum of Natural History, Bucharest, Romania.
- PULAWSKI W. 2021. Catalog of Specidae. *Isodontia*. Last updated 28 March 2021. [https://researcharchive.calacademy.org/research/entomology/entomology\\_resources/hymenoptera/sphecidae/genera/Isodontia.pdf](https://researcharchive.calacademy.org/research/entomology/entomology_resources/hymenoptera/sphecidae/genera/Isodontia.pdf). [dostęp 5 maja 2021]
- SEMELBAUER M. 2015. American Wasp *Isodontia mexicana* (Hymenoptera: Sphecidae) in Slovakia. *Entomofauna Carpathica*, **27** (2): 10-11.

*Wpłynęło: 9 maja 2021*

*Zaakceptowano: 6 lipca 2021*